

Moederland

meulenhoff.nl

Milouska Meulens

Moederland

ROMAN

MEULENHOF

Let op: dit boek bevat scènes over (huiselijk) geweld, depressie en suïcidale gedachten. Worstel je met suïcidale gedachten of maak je je zorgen om iemand anders? Praat er dan over. Bel 113 of ga naar www.113.nl. Stichting Zelfmoordpreventie is 24 uur per dag en zeven dagen per week bereikbaar.

ISBN 978-90-290-9695-9

ISBN 978-94-023-1975-0 (e-book)

ISBN 978-90-528-6704-5 (audio)

NUR 301

Omslagontwerp: Pinta Grafische Producties

Omslagbeeld: Avantia Damberg

Auteursfoto: © Bete van Meeuwen / Betephoto

Vormgeving binnenwerk: Steven Boland

© 2024 Milouska Meulens en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Deze uitgave kwam tot stand dankzij bemiddeling van
Sebes & Bisseling Literary Agency te Amsterdam

Het fragment uit het gedicht ‘aantoonbaar geleverde inspanning’
op p. 251 is afkomstig uit: Radna Fabias, *Habitus*,
Uitgeverij De Arbeiderspers, 2018.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor u, mama.
Het is allemaal voor u geweest.

Voor jullie, broers, zus.
Omdat jullie er waren, er zijn, er altijd zullen zijn.

Voor jou, mijn dochter, mijn zoon.
Ik breek met wat was.

Voor mezelf.
Het moet.

Anamnese

Philo dacht bij zichzelf: Wie ben ik nu? Waar hoor ik bij? Hoe kom ik op Curaçao? Ze had er behoefte aan om deze vragen en gevoelens goed uit te zoeken, om zichzelf beter te kunnen begrijpen.

Uit *Faya Lobi: 200 jaar vurige liefde in de diaspora*
van Ange Jessurun

Ik ben Milouska Meulens, geboren op een zondag in juni, een dag zo zonnig als alle dagen van de week op Curaçao, het eiland waar mijn navelstreng ligt. Op een paar dagen na kwam ik een eeuw na de werkelijke afschaffing van de slavernij ter wereld, geboren uit een moeder die trots is op het Hollandse bloed dat ze aan mij en mijn broers en zus doorgaf en uit een vader die trots was op onze tred, op onze gelaatstrekken, die zo onmiskenbaar van onze West-Afrikaanse voorouders komen. Liever zou ik specifiekler zijn en spreken van mijn Ghanese, Liberiaanse of Beninse betovergrootouders, oudouders. Maar de Nederlandse overheerser hield pas tegen het einde van de onderdrukking een register bij van de mensen met wie zijn inventaris werd uitgebreid en gaf pas nog later achternamen. Europees,

niet Afrikaans klinkende namen. Daardoor zal ik nooit mijn precieze afkomst kennen, hoeveel excuses er ook worden aangeboden, hoeveel vergiffenis er ook zal worden gevraagd.

Curaçao was een doorvoerhaven en een handelscentrum voor mensen die als goederen werden aangeduid, maar die ook iemands kind, tante, broer waren. Het is onmogelijk om tot in detail na te gaan wie waarvandaan van welke boot kwam en waarheen werd doorgevoerd. Mijn voorouders stonden misschien op de Handelskade in Punda, werden aangeprezen door de veilingmeester, tot een van mijn andere voorouders ze kocht. Misschien kwamen ze, zoals de moeder van de moeder van mijn moeder, van een naburig eiland of werden ze in gevangenschap geboren, verwekt in de door toeristen veelbezochte huisjes, foklocaties eigenlijk, waarin je met niet meer dan twee personen past, waarin je niet rechtop kunt staan. Vanaf hun eerste ademteug werden ze al gezien als bezit.

De DNA-test die ik deed, gaf geen uitsluitsel. Behalve in gebieden in West-Afrika zijn mogelijk ook in Europa en Azië scherven van mijn oorsprong te vinden, draag ik ook splinters van de Cariben of de Arowakken in mij.

Ik kan alleen van de Europeanen in mijn stamboom tot vele generaties terug de afkomst achterhalen. Zij kregen een naam en een toenaam, overgedragen van grootvader op kleinzoon op achterkleinkind, werden op die manier voornaam, bevestigd in hun mens-zijn, bekrachtigd in hun onderlinge connectie. Beveiligd door hun naam mochten zij er zijn. Zij hoorden bij

elkaar, werden niet van hot naar her verscheept, uitgeruild en verhandeld. Op hun graven staan geboortejaren gebeiteld in steen, sterfdata, hun plek in het stamboek. Geliefde oma, liefdevolle moeder, liefhebbende dochter. Mijn Zwarte voorouders kregen geen rustplaats in gewijde grond, geen grafsteen, geen woorden van liefde. Aan die kant van mijn familie maken de vele vraagtekens in de bloedlijn mijn stamboom wankel. Ik vertel mezelf dat mijn onderbewuste daarom naar witte mannen trekt. Van hen kan ik moeiteloos uitzoeken wie hun vader is, wie hun moeder, wie hún ouders waren, wie daar weer voor kwamen en wie daarvoor.

Daarentegen kan elke slanke Zwarte man wiens aderen zichtbaar over de spieren kronkelen, met een gouden glans op de donkerbruine huid, met rechte schouders en opgeheven hoofd, een afstammeling zijn van een broeder van een andere moeder, hoe ver ook stroomopwaarts in de familiegeschiedenis. En elke Zwarte vrouw met een elegante nek, breed gezicht, een huid die niet oud te krijgen is en lange armen, vingers en benen kan een betovergrootmoeder of -vader delen met mij, mijn broers en mijn zus. Ze kwamen van dezelfde boot, uit hetzelfde gebied. Alleen bij de witte mens heb ik absolute zekerheid van uitteelt en genetische diversiteit.

Het sterkste nageslacht krijg je met genen die ver van elkaar staan. En het verst uit elkaar in de hiërarchie die de Europeaan opstelde, staan Zwart, helemaal onderaan, en wit, helemaal bovenaan. Het verhaal gaat dat ook het bloed van de Caquetío door mijn aderen vloeit. Het bewijs daarvoor zou ik graag vinden. Maar die informatie is van mond tot mond overge-

dragen, werd daarom onbetrouwbaar, als een zin die tijdens het fluisterspel wordt doorgegeven en al dan niet expres onherkenbaar vervormd aankomt bij de laatste in de kring. De vader van mijn kinderen wijst op de ontbrekende vouw in de oogleden van onze zoon en op de amandelvorm die de ogen van onze dochter hebben. Voor hem is het evident dat hun oudouders West-Afrikanen en ook de oorspronkelijke bewoners van Amerika zijn, de zogenaamd ontdekte volkeren. Ik weet alleen dat onze kinderen bestaan ondanks – niet dankzij – het geweld in ons DNA, de botsing tussen continenten, het residu van agressie, de sporen van trauma, versteend leed dat menseigen lijkt te zijn.

Inmiddels voel ik ook trots op wie ik geworden ben, vanwege en in weerwil van nu, toen en dáárvoor. Bitter noch bruto ben ik wat je krijgt na honderden jaren van roof, mensenhandel en kolonialisme, het vleesgeworden product van onderdrukking en onderdanigheid, de fusie van de koopman met zijn toegeëigende bezit. Ik ben de samensmelting van twee uitersten, de botsing van aardplaten, het hoogst haalbare en het laagste van het laagste, heilige zondaar, God en Diens schepping, de rimpeling op het water waarin een half millennium geleden een steen werd gegooid.

Geen speelbal, dat nooit.

Een vriend, schrijver, denker, autist, vroeg mij: ‘Maar wie beschermde jóú?’ Hij doelde op de talloze verhuizingen, dreigingen, verschrikkingen. ‘Ik. Ik

was er voor mij,' was mijn antwoord. Op wilskracht ploeterde ik door de puberteit, de adolescentie en het moederschap. Ik kwam geschonden uit twee huwelijken, bereikte op mijn tandvlees de menopauze, nam afscheid van mijn baarmoeder, brak door de schaamte voor mijn lijf, mijn vrouw-zijn, voor hoe ik ruik, loop, klink, eruitzie, wat ik denk, voel, wil, leef. De schaamte voor mijn zijn en mijn verleden is, net als ik, op een zondag geboren. Zij werd gevormd in de mond van de vrouw aan wier zorg wij waren toevertrouwd, vloerde mij in bijzijn van andere kinderen, liftte nog vier decennia lang mee op mijn rug tot ze mij, boven op al het andere, te veel werd. Ik overwon haar, de schaamte, heb haar onder controle. Maar ze ligt op de loer en kan elk moment toeslaan, op de bok gaan zitten, mij de teugels uit handen nemen.

Alles in dit boek is echt gebeurd – in mijn hoofd dan toch. Ik ben de enige die het kan schrijven. Jaren ontbrak het mij aan moed, zag ik het voor me dat een ander op een dag met mijn verhaal aan de haal zou gaan, er een eigen draai aan zou geven. Ik zag het al gebeuren, voelde de woede in me koken, de jaloezie branden, het verdriet schrijven. Die gevoelens zou ik uit schaamte onderdrukken en zoals altijd zou ik met geheven hoofd nobel zijn, erboven staan, op het oog in elk geval.

Pas toen ik mijn huwelijk, geestelijke gezondheid, baarmoeder en werk was kwijtgeraakt besloot ik om

dat toekomstbeeld niet uit te laten komen. Pas toen ik geen façade meer had op te houden, pas toen ik de schaduwen onder ogen kwam, zag ik mijn leven als iets waarvoor ik mij niet hoeft te schamen, als een reisplan dat ik zelf vormgeef. De route is nog niet volledig uitgestippeld. De paden die door voorouders zijn ingeslagen of die ik zelf insloeg, leiden niet onherroepelijk naar één enkele, vooraf bedachte en vastgelegde bestemming. Ik sta zelf aan het roer, zit achter het stuur, in de cockpit, op de bok, heb de regie in handen en er is niets, niemand op wie ik wat dan ook kan afschrijven in nood. In het bed waarin mijn moeder me legde toen ik bij haar aanklopte, realiseerde ik me dat schuld en onschuld niet meer dan verleidelijke aflaten zijn, illusies, projecties van mijn zelfverzonnen demonen.

Dat besef brengt een zware verantwoordelijkheid met zich mee, maar vrijwaart mij ook van het idee dat ik moet voldoen aan een beeld dat anderen van mij hebben. Het rookgordijn dat ik optrok, kan neer. Daarachter: een braakliggend terrein, klaar om bebouwd te worden zoals ik dat wil. Als ik mijn verhaal wil opschrijven, dan mag ik dat. Niemand hoeft me daar toestemming voor te geven. Er bestaan geen regels die zeggen dat presentatoren of schrijvers over zichzelf moeten zwijgen. Ik heb geen bevrijding nodig, mijn vrijheid kan me door geen ander mens dan ikzelf geschonken worden.

Mijn verhaal is het verhaal van mijn broers en mijn zus, is mijn moeders verhaal, is haar moeders verhaal. Het vertellen ervan is niet hun keuze, daarvan ben

ik mij bewust. Toch zet ik door, bang voor de dag waarop de dood zich voor mijn moeder of voor mij aankondigt, in de wetenschap dat ik een leven lang laf ben gebleven. Het moet nú, het kan niet wachten. Ik weet niet hoelang ik zelf nog te leven heb. Onheil kondigt zich niet aan, ik hou er rekening mee, wetende dat het zich wel ieder ogenblik kan aandienen. Ik wil er niet door overvallen worden, ik ben er alert op als ik slaap, ik denk vooruit als ik waak. Misschien overlijdt mijn moeder morgen, misschien volgende week, rond de jaarwisseling, of op een even toepasselijke dag als mijn vader. Nu ik haar nog bij me heb, kan ik de vragen stellen die ik als kind niet stelde omdat je dat als kind nou eenmaal niet doet, vragen stellen, bang voor het antwoord of gewoonweg omdat je er niet op komt.

Ongetwijfeld zal er geoordeeld worden, beschuldigd en verweten. Het verhaal klopt niet, het zit anders, ik lieg, mijn moeder liegt, uit de school klappen is onaardig, ik hang de vuile was buiten, staar naar mijn navel, verraad mijn mensen, mijn volk, mijn familie. Vandaar de disclaimer: dit is mijn verhaal. In mijn hoofd is het allemaal gegaan zoals ik het hier opschrijf. Ook de gebeurtenissen van voor mijn geboorte, de gesprekken die ik onmogelijk gevoerd of afgeluisterd kan hebben, gevoelens en gedachten waarvoor ik te jong was en de onbevestigde herinneringen, anekdotes die in strijd zijn met die van een ander of met op te diepen dossiers, krantenartikelen of familiechronieken. Die beschrijf ik allemaal. Want ik was erbij, ik heb ze gehoord, gedacht, gevoeld, beleefd, verinnerlijkt, waargemaakt.

De namen van mensen die ertoe doen, zijn hun werkelijke namen, maar ik behoud me het recht voor op uitzonderingen. Mensen die ik wil beschermen, die ik geen vernoeming gun of die er niet toe doen, heb ik zomaar een naam gegeven. Ik zou graag beweren dat ik onbelangrijke personen in het geheel van deze pagina's weg heb kunnen houden, maar dat lukte me net zomin als ik er in het echte leven in slaag om hen te weren. De vraag is zelfs of ze bestaan, onbelangrijke mensen. Ook kortstondige passanten, zelfs die ik nooit heb ontmoet en alleen ken uit verhalen van mond tot mond, drukten een stempel, kneedden me tot de Milouska Crecencia Meulens die jij kent of denkt te kennen, in ieder geval tot de Milouska Crecencia Meulens die ik zoek, ben geworden, wil zijn. Beatrix van Oranje was net zo bepalend als mijn dode zusje Soñia, de witte slavenhouderskant van de familie en de tot slaaf gemaakte kant van de familie, buurvrouw Corrie uit Lelystad en buurvrouw Louisa uit Koraal Specht, Geert Slot uit Lelystad en meneer Jansen uit Willemstad, mijn vader net zo goed als mijn moeder, de echtgenoten en de scharrels, afwezige familie en de betrokkenen.

Om al deze mensen te erkennen in de rol die ze speelden in mijn vorming, maar ze niet onnodig groter te maken dan degenen die er het meest toe doen, heb ik namen verzonnen voor burens van wie ik de naam vergeten was, kalverliefdes, familieleden die ik ternauwernood herken, familieleden die ik haat, familieleden die mij haten, die mij onverschillig laten, me afwijzen, en voor klasgenoten.

Schimmen van vroeger doemden weer op bij het schrijven, sneden mij de adem af, dwongen me te kijken en te luisteren naar gedachten en gedrag waar ik liever niet naar luister of kijk. Maar deze keer bepaalde ik wie er een stem kreeg: verraders, groepsleiders, de liefdevolle hulpverleners, psychologen, psychiaters, therapeuten, artsen op de crisisafdeling, de bewoners van kindertehuizen en de kliniek, huisgenoten, studiegenoten, docenten, ex-vriendjes, ex-echtgenoten, de doden, de levenden, de pastor, de voorganger, de dominee, de religieuzen, de goddelozen, collega's, eindredacteuren, viezeriken, secreten, de leugenaars, de daders en de slachtoffers, de bewonderaars, slijmballen, dweppers, de gluiperds, bedriegers, racisten, de Zwarte mensen die me afwezen, buitensloten, misbruik maakten van mijn gulle inborst, een slaatje sloegen uit onze penarie, ons mishandelden, van ons walgden, de witte mensen die mij tolereerden, onderschatten, onderwaardeerden, onderwierpen aan schadelijke tradities, die van mij stalen, me mijn nalatenschap ontnamen, die mij of mijn kinderen beledigden, naar de mond praatten, kwetsten, veroordeelden, bedreigden, beduvelden, kleineerden, discrimineerden, alle mensen die iets in mij zagen, me kansen gaven, met me meedroomden en iedereen die mij klein wilde krijgen, maar daarin schromelijk faalde.

De vriend die vroeg wie mij ooit had beschermd, waarschuwde ook. Ik moest selectief zijn in wie ik bij het schrijven toeliet in mijn gedachten. Lang vergeten pestkoppen, de exen van mijn exen, vriendinnen die geen vriendin (meer zouden moeten) zijn, de aangeno-

men kinderen van mijn vader, de eventuele andere biologische kinderen van mijn vader, diens vader, chefs, hoofdredacteurs, mediabonzen, presentatoren die het beste met me voorhadden, presentatoren die mij het licht in de ogen niet gunden, eenieder die me afremt of heeft afgeremd. Zij doemden allemaal op in manipulatieve gedaantes, gluurden gluisperig mee over mijn schouders. Maar zij kregen geen zeggenschap. In dit verhaal bepaal ik wie ik was, werd en ben.

Panorama

My voice has power.
I choose to be honest and vulnerable,
even when I am afraid.

Uit *We need to reinvent the activist* van Naomie Pieter

Oktober 1978 – Mama (25 jaar), Michael (Mike, 3), Harold Junior (Juni/Jun 2), Jessiemiëla (Jessie/Jes, 1) en ik (5) emigreren naar Nederland, naar een opvanghuis tegenover het paleis in Apeldoorn.

Maart 1979 – Verhuizing naar Ureterp, Friesland.

April 1979 – Papa (Tata, 36) komt aan in Ureterp. Mike, Juni, Jessie en ik verhuizen en gaan bij familie in Apeldoorn wonen.

Augustus 1979 – Papa haalt ons weg bij het logeeradres en neemt ons mee naar een pension in Almelo.

December 1979 – Mama verhuist met Mike, Juni, Jessie en mij eerst naar Steenwijk, daarna naar Dalfsen.

Februari 1980 – Papa neemt ons allemaal mee terug naar Curaçao, we hebben geen huis en verblijven opgesplitst dan weer hier, dan weer daar.

Lente van 1980 – Mama vlucht naar Nederland, naar Zwolle. Mike, Juni, Jessie en ik vliegen zonder pas-

poort mama achterna. Binnen Zwolle verhuizen we dit jaar nog tweemaal.

September 1980 – Mike, Juni, Jessie en ik verhuizen naar medisch kindertehuis 't Boschhuis in Nunspeet.

Zomer 1982 – We verhuizen – voor het eerst met z'n zessen tegelijk – naar de elfde verdieping van een flat in Zwolle.

Juli 1983 – Voor de derde keer remigreren we naar Curaçao en gaan wonen in het tuinhuisje van mama's oudste zus.

September 1983 – Mama vertrekt in haar eentje naar Nederland.

November 1984 – Mike, Juni, Jessie en ik vliegen terug naar Nederland, naar Lelystad.

December 1984 – Papa komt naar Nederland, we verhuizen na een tijdje binnen Lelystad.

September 1986 – Papa gaat zijn moeder begraven op Curaçao en komt nooit meer terug.

1986-1989 – We wonen soms met mama, vaak zonder haar, achtereenvolgens in Haarlem, Zwolle, Emmen, Almere, Scharwoude, Maarssenbroek en Utrecht.

1989 – Op kamers, overstap van het reguliere voortgezet onderwijs naar de avondschool, eerste keer verkering.

1991 – Abortus.

1993 – Vwo-diploma, start School voor Journalistiek Utrecht.

1997 – Diploma School voor Journalistiek.

1998 – Uitschrijving Utrechtse bevolkingsregister, naar Curaçao.

- 1999 – Onverrichter zake terug naar Nederland, ik vestig mij eerst in Utrecht, daarna in Amsterdam.
- 2000 – Aangenomen bij het *NOS Jeugdjournaal*.
- 2006 – Geboorte Yara.
- 2009 – Geboorte Ylias en trouwen met Han.
- 2013 – Scheiden van Han, nieuwe relatie.
- 2015 – Diagnose ADHD en start medicatie, houd ik geheim voor de meeste mensen.
- 2016 – Trouwen.
- Hemelvaart 2017** – Papa overlijdt in het St. Elisabeth Ziekenhuis in Otrobanda, Willemstad.
- Juni 2017** – Begrafenis papa.
- 2018 – Diagnose geagiteerde depressie, die laat ik voor wat het is.
- 2020 – Naar Oeganda voor werk, hysterectomie, vlak na de eerste lockdown naar mama, aansluitend opname in de Lievegoed-kliniek.
- 2021 – Tweede keer scheiden.
- 2022 – Mama remigreert, nu echt, voorgoed.

Privékliniek

je moet me effe niet bellen, ik ben nu echt niet gezellig
door stress niet mezelf, help ik hou het echt niet meer,
help ik flip
mama je kent me door en door, dus merk je dit
ik heb een sterke muur, maar een gevoel
die veel sterker is
Uit 'Mama Ik Snap Je' van Fresku

Niemand mist me. Ik lig in het ziekenhuisbed van mijn moeder, naakt, en wacht tot er weer een dag voorbij is. Of een nacht, geen idee. Het is mij om het even. Mijn echtgenoot, eenzaamheid, de doortrapte eindredacteur, onrechtvaardigheid, de Apocalyps, het leven zelf; allemaal woelen ze in mijn hoofd. Luid lallend. Zorgen verdwijnen niet door ze te verdoven met wodka of THC, ze verhuizen alleen naar een andere plek in je gedachten. Die van mij staan vooraan bij de dranghekken en eisen aandacht op.

Mijn toevluchtsoord is een kamer van drie bij twee meter. Het is eigenlijk een berghok waarin net het eenpersoonsbed past, ernaast staat de stoel, bij het voeteneind een ventilator en ertegenover een smalle, hoge kast

met planken voor lakens, handdoeken, de kleren van mijn moeder en haar door de jaren heen verzamelde ziekenhuisspullen. Rubberhandschoenen, naalden en injectiespuiten, kotsbakjes van karton, paracetamol met codeïne, gaasjes, een digitale bloeddrukmeter en een analoge thermometer, incontinentieverband, slaap- en plaspillen, koude- en warmtekompressen. In de hoek naast de kast staan krukken. De rest van de seniorenwoning is ook goed geoutilleerd: in de woonkamer een sta-opstoel, aan weerszijden van de verhoogde toiletpot steunbeugels, bij het lichtknopje een rode schakelaar waarmee mijn moeder in geval van nood alarm kan slaan. Nu ze een professioneel bed heeft geritseld en haar medische assortiment compleet is, kan ze voor de verandering eens de hulpverlener zijn en niet de hulpeloze.

Ik ben haar eerste patiënt, vind bij haar de zorg die ik noch in mijn eigen huis, noch bij vrienden, mijn echtgenoot of ex-echtgenoot kan vinden. Mijn moeder heeft plaatsgemaakt voor mij en is zelf tijdelijk één verdieping hoger bij haar vriend Hensley ingetrokken.

De wond op mijn buik, waar een mooie Caribische gynaecoloog mijn baarmoeder uit haalde, is dicht. De wonden op mijn rug, van de dolksteken die verschillende mensen me toebrachten, dwars door mijn hart, die wonden bloeden al jaren, willen maar niet genezen. Mijn hoofd is één open wond, mijn hersenen missen serotonine, werken niet naar behoren, staan in feite uit, zijn gekaapt door angst en apathie. Ademhalen en naar de wc gaan zijn op dit moment bijkans olympische prestaties.

In het kamertje komt geen daglicht. Alleen geluiden vanachter de deur herinneren aan het verstrijken van de dagen. Het zijn schaarse aanwijzingen dat er een wereld bestaat buiten deze kamer, eentje met nieuwsbulletins, de race om het vaccin, afspraken en salarisstrookjes. Mijn lichaam schikt zich naar de prikkelarme omgeving. Ik heb geen honger, geen dorst, geen slaap. Op mijn telefoon kan ik, als ik het zou willen weten, zien of het ochtend, middag of avond is. Ik probeer soms of ik zonder blik op de klok kan raden hoe laat het is. Meestal boeit het me niet, wil ik de tijd negeren die buiten het kamertje voortschrijdt, uren, jaren, mezelf vergeten.

Op de muren is stuc gespoten. In het donker ga ik er met mijn vingertoppen overheen. De ruwe bobbeltjes voelen aan als braille, waarin ik de andere helft van het gesprek lees dat ik met mezelf heb.

‘Maar Yara en Ylias dan...’

‘Die hebben hun vader.’

‘Ik kan niet meer.’

‘Je hóéft ook niet meer. Het is goed geweest.’

Als ik niet aan het stucwerk op de muur voel, streel ik mijn gezicht, mijn bovenarmen, buik, dijen, billen, schaamlippen, venusheuvel, voetzolen, oksels, alles waar ik bij kan. Ik raak mijn huid aan bij wijze van bevestiging dat ik er nog ben, dat ik besta. Wil ik mijn bestaan juist ontkennen, verdwijnen in de leegte, dan kijk ik series op mijn laptop. Tien afleveringen *Lucifer* achter elkaar, een heel seizoen in twee dagen. Het fijne van Netflix is dat tijd en ruimte wegvallen, en daarmee,

net als in zo'n *float tank*, het hele zijn. Terwijl ik kijk, doe ik potjes Gardenscapes op mijn telefoon. Ook hier geen digitaal klokje. Zonder notie van tijd de bommen laten afgaan, regenboogknallers activeren, levels voltooien, gouden munten verdienen, onbeperkte levens inzetten en winnen: het geeft voldoening. En verlies ik, dan is er een nieuwe ronde met nieuwe kansen.

Wanneer dat verveelt, geef ik mezelf hoofdreken-sommen op tot ik ook daar genoeg van heb. Dan val ik terug op het aloude stopwatchspel. Ik laat de stopwatch op mijn telefoon lopen, probeer op een mooi afgerond tijdstip te pauzeren. 00.15, 03.45, 1.01. Cijferreeksen zijn ook goed: 3.33, 11.11. 01.23. Stopt de klok op een lelijk, slecht getal, dan moet ik nog een keer. Ogen dichtdoen, seconden tellen, ogen openen en het digitale klokje raadplegen is spannend en rustgevend tegelijk.

De deurbel gaat, één keer lang, code voor: Uka, ik kom binnen. Snel tast ik het bed af naar bewijslast en trek het laken over mijn blote lijf. Mijn moeder heeft een kien oog voor details, maar ik was de Mol en kan moeiteloos de flessen, joints en pakjes Marlboro verborgen houden voor haar.

'Hoe gaat het, dushi? Hoe heb je geslapen?' Ze begint stevast al in de hal te praten, overbrugt de tijd die afstappen van de scootmobiel kost. Haar prothese is zwaar en zit te wijd om de vermagerde stomp. Ze moet het gehalveerde been met beide handen optillen, de prothese vasthouden en voorzichtig naast haar goede been neerzetten voordat ze erop kan gaan staan.

‘Je zou haar kunnen helpen,’ oppert het stuc.

‘Dat wil zij niet,’ werp ik tegen en ik blijf liggen. De deur gaat open, onthult de ochtend. De nacht is op kousenvoeten aan me voorbijgeschuifeld. Toen ik nog dromen had, minstens twee per nacht, leken nachtelijke uren langer te duren. Maar ik droom niet meer, ik waak. Wakend kwam ik erachter dat nachten omvliegen terwijl dagen zich voortslepen.

‘Hier Uka, je pap, extra dik. Ik heb die nepmelk gebruikt.’

‘Straks misschien, mama.’ Zij negeert – net als vroeger – wat mijn wensen zijn. Voor mijn eigen bestwil, zegt ze.

‘Neem een beetje, *nò?*’

‘Ik heb geen honger, mama, dank u wel.’

‘Je bent dun-dun.’ Ze pakt een pols beet, wil een punt maken door haar duim en wijsvinger eromheen te klemmen. Het past niet, haar vingers zijn te kort. Mijn pols te breed. Ze speelt vals, doet het met haar middelvinger. ‘*Wesu só*, alleen maar bot.’

‘Ik heb vlees, mam.’

‘Je eet geen vlees, hoe kan je dan vlees hebben? Ook het meeste van de rijst heb je gisteren laten staan. Als je zo doorgaat, word je weer een zak botten. Weet je niet meer? Zo gaat het telkens weer. Je breekt met een man, houdt op met eten, je broek zakt van je kont.’

‘Dat is één keer gebeurd, mam, meer dan vijftien jaar geleden. Toen leefde ik op Red Bull en sigaretten, nu ben ik net geopereerd. En ik ben ziek. De psych...’

‘Ziek? Uka, zelfs toen dat virus me bijna doodmaakte, bleef ik dik. Hersenbloedingen heb ik gehad.